

МВС УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

О.М. Цільмак

КРИМІНАЛІСТИЧНА МЕТОДИКА

(методичні рекомендації для самостійної підготовки студентів
юридичних факультетів ВНЗ до семінарських та практичних занять
з навчальної дисципліни «Криміналістика»)

Одеса - 2015

УДК
ББК

Схвалено та рекомендовано до друку навчально-методичною радою Одеського державного університету внутрішніх справ (протокол № від).

Автор:

О. М. Цільмак – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри криміналістики, судової медицини та психіатрії факультету підготовки фахівців для підрозділів слідства Одеського державного університету внутрішніх справ

Рецензенти:

Тарасенко В.Є. – доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблемних питань транспортної безпеки навчально-наукового інституту заочного та дистанційного навчання Одеського державного університету внутрішніх справ.

Галаган В.І. – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри галузевих правових наук факультету правничих наук Національного університету «Києво-Могилянська академія».

Методичні рекомендації «Криміналістична методика» призначені для самостійної підготовки студентів юридичних факультетів ВНЗ до семінарських та практичних занять з навчальної дисципліни «Криміналістика» (розділ «Криміналістична методика». Вони побудовані таким чином, щоб під час самостійної підготовки до семінарських та практичних занять особи, які вивчають основні положення криміналістичної методики, здобули необхідні практичні знання й уміння, які необхідні для юридичної діяльності.

УДК
ББК

Цільмак О.М. Криміналістична методика: методичні рекомендації для самостійної підготовки. [Текст] / О.М. Цільмак – Одеса: РВВ ОДУВС. — 2015. – 55 с.

ISBN

ЗМІСТ

Передмова	4
Семінарське заняття на тему: Загальні положення криміналістичної методики розслідування окремих видів злочинів	7
Практичне заняття на тему: Методика розслідування злочинів проти життя та здоров'я особи	8
Практичне заняття на тему: Типовий портрет вбивці	13
Практичне заняття на тему: Методика розслідування злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи Типовий портрет вбивці за сексуальними мотивами.	18
Практичне заняття на тему: Методика розслідування злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи	20
Практичне заняття на тему: Методика розслідування грабежів і розбоїв	23
Практичне заняття на тему: Методика розслідування хуліганства	27
Практичне заняття на тему: Методика розслідування крадіжок	29
Самостійне вивчення. Методика розслідування нерозкритих злочинів минулих років	32
Практичне заняття на тему: Методика розслідування привласнень, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем	32
Практичне заняття на тему: Методика розслідування шахрайства	34
Практичне заняття на тему: Методика розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів	35
Самостійне вивчення. Особливості розслідування злочинів, скоєних неповнолітніми	40
Практичне заняття на тему: Методика розслідування окремих видів злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту	41
Практичне заняття на тему: Особливості розслідування злочинів, скоєних групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою або злочинною організацією	46
Післямова	49
Список рекомендованої літератури	50

ПЕРЕДМОВА

У сучасних умовах правозастосовна практика висуває жорсткі вимоги до фахівця-юриста. До числа яких відноситься наявність навичок і умінь методики розслідування злочинів, якими повинні володіти всі юристи незалежно від їх спеціалізації.

Основною метою методичних рекомендацій «Криміналістична методика» є набуття студентами знань, навичок і вмінь, пов'язаних з методикою розслідування злочинів.

Основними завданнями методичних рекомендацій є:

- 1) формування у студентів системи знань про закономірності механізму злочинної діяльності; про методи, прийоми, засоби та способи досудового розслідування;
- 2) вироблення професійно важливих умінь і навичок;
- 3) формування у студентів криміналістичної готовності до юридичної діяльності.

Зазначені рекомендації підготовлені відповідно до навчального плану та навчальної програми підготовки студентів юридичних факультетів ВНЗ України. Вони побудовані таким чином, щоб під час самостійної підготовки до семінарських та практичних занять особи, які вивчають основні положення криміналістичної методики, здобули необхідні практичні знання й уміння, які необхідні для юридичної діяльності.

Підсумковим результатом вивчення розділу криміналістики «Криміналістична методика», є те що студенти повинні:

1) **знати:**

- загальні положення криміналістичної методики;
- поняття, завдання, принципи та джерела криміналістичної методики;
- особливості методики проведення окремих слідчих (розшукових) дій;
- сутність методичних основ розслідування злочинів окремих видів;
- криміналістичну характеристику певної категорії злочинів;
- особливості методики розслідування окремих видів злочинів;
- порядок збирання, перевірки та оцінки доказів під час досудового розслідування злочину;

- поняття, сутність та види слідчих ситуацій, компоненти слідчих ситуацій;
- основи висунення слідчих версій і планування роботи;
- обставини, що підлягають встановленню під час досудового розслідування певного кримінального провадження;
- сутність тактичного рішення слідчого; умови, що визначають прийняття та реалізацію тактичних рішень;

2) **уміти:**

- аналізувати і оцінювати первинну інформацію, яка містить ознаки кримінального правопорушення;
- формулювати версії і визначати напрямки розслідування кримінальних правопорушень;
- планувати проведення слідчих (розшукових) дій;
- приймати процесуальні рішення у точній відповідності з нормативно-правовими актами України;
- здійснювати якісну підготовку процесуальних документів;
- кваліфіковано проводити слідчі (розшукові) дії;
- оцінювати слідчі ситуації та приймати оптимальні тактичні рішення щодо розслідування окремих видів злочинів тощо.

Самостійна робота студентів є вагомою складовою процесу навчання. Під час самостійної підготовки до семінарського або практичного заняття студентам необхідно виконати певні завдання та засвоїти навчальні питання по відповідній темі. Методика вирішення кожного завдання зводиться до наступного: спочатку необхідно уважно вивчити фабулу або інформацію щодо певного злочину. Потім відповісти на поставлені питання, грамотно обґрунтувати свою відповідь посиланнями на положення криміналістики та вимоги нормативно-правових актів України.

Таким чином, під час самостійної роботи студенти повинні:

- 1) вивчити теоретичний матеріал;
- 2) розвивати практичні уміння щодо використання криміналістичних знань при організації досудового розслідування;
- 3) неухильно дотримуватися норм Конституції України, Кримінального процесуального кодексу України, Кримінального кодексу України та інших нормативно-правових актів;
- 4) знаходити новітні технології та методи досудового розслідування окремого злочину.

Основними формами організації самостійної роботи студентів є: 1 вивчення й аналіз рекомендованих нормативно-правових актів

України; наукових джерел; спеціальної та навчальної літератури; документальних відеострічок; фабул кримінальних проваджень; 2) вивчення особливостей методики розслідування окремих видів злочинів; 3) вирішення пропонованих завдань; 4) складання процесуальних документів; 5) підготовка до дебрифінгу; 6) підготовка мультимедійних презентацій та реферативних повідомлень; 7) перегляд та аналіз пропонованих відеофільмів.

Для отримання допуску до іспиту усі виконувані студентами завдання підлягають подальшій перевірці викладачем. Успішність навчання студентів оцінюється за допомогою засобів діагностики шляхом поточного контролю, який здійснюється під час проведення семінарських і практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студентів з тем навчальної дисципліни, а також до виконання конкретних завдань. ***Вивчаючи розділ «Криміналістична методика», студенти повинні накопичити 12 оцінок.*** Підсумкова оцінка вивчення цього розділу навчальної дисципліни визначається як середньоарифметична за результатами поточного контролю виконаних студентами завдань.

Методичні рекомендації «Криміналістична методика» призначені для самостійної підготовки студентів юридичних факультетів ВНЗ (освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр; галузь знань – 0304 «Право»; напрям підготовки – 6.030401 «Правознавство») до семінарських та практичних занять з навчальної дисципліни «Криміналістика». Вони будуть також корисними й курсантам, слухачам та викладачам ВНЗ МВС України.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

ТЕМА: ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ МЕТОДИКИ РОЗСЛІДУВАННЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ ЗЛОЧИНІВ

Загальні положення

Тривалість – 2 академічні години.

Місце – аудиторія.

Мета – закріпити, конкретизувати й поглибити знання про загальні положення криміналістичної методики розслідування окремих видів злочинів.

Методи: опитування, пояснення, демонстрація, бесіда, дискусія.

Обладнання: проектор, екран, комп'ютер.

Завдання для самостійної підготовки до семінарського заняття

I. Підготувати відповіді на навчальні питання:

1. Загальні положення криміналістичної методики розслідування окремих видів злочинів.

2. Поняття, завдання, принципи, предмет і структура методики розслідування. Інформаційні джерела методики розслідування.

3. Загальнотеоретична частина і приватні методики розслідування. Поняття методичної рекомендації.

4. Методика розслідування окремих видів злочинів. Наукові основи методики розслідування.

5. Система та завдання методики розслідування окремих видів злочинів.

6. Первинні матеріали про вчинений злочин, первинні і наступні слідчі (розшукові) дії.

7. Поняття і види слідчих ситуацій.

8. Закони, принципи та перспективи розвитку криміналістичної методики розслідування.

9. Поняття криміналістичної характеристики та її співвідношення з кримінально-правовою, кримінологічною та психологічною характеристиками. Елементи криміналістичної характеристики окремих видів злочинів. Значення криміналістичної характеристики окремих видів злочинів у розробці методики розслідування.

10. Зміст основних елементів методики розслідування злочинів. Принципи побудови методики розслідування злочинів.

11. Класифікація, структура і зміст методик розслідування злочинів. Використання спеціальних методів для аналізу інформації та організації розслідування: метод моделювання, програмно-цільовий метод, метод комплексного підходу, метод факторного аналізу.

II. Підготувати реферат або мультимедійну презентацію:

1. Загальні положення криміналістичної методики розслідування окремих видів злочинів

2. Аналітико-пізнавальні методи вивчення даних розслідування.

3. Сутність криміналістичної характеристики злочинів та її місце у структурі окремих методик розслідування конкретних видів (груп) злочинів.

4. Джерела криміналістичної характеристики злочинів та її співвідношення з кримінально-правовою, кримінологічною, психологічною характеристиками злочину.

5. Основні елементи (структура) криміналістичної характеристики окремих видів (груп) злочинів.

6. Криміналістична характеристика особи злочинця.

Хід семінарського заняття

I. Перегляд мультимедійних презентацій та їх обговорення.

II. Відповіді за навчальними питаннями.

III. Підведення підсумків семінарського заняття.

Підсумковий результат вивчення теми:

Студенти можуть отримати оцінки за:

1) підготовлені мультимедійні презентації;

2) відповіді на запитання.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

ТЕМА: МЕТОДИКА РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я ОСОБИ

Загальні положення

Тривалість – 2 академічні години.

Місце – аудиторія.

Мета – закріпити, конкретизувати й поглибити знання про методику розслідування злочинів проти життя та здоров'я особи;

розвинути уміння здійснювати досудове розслідування злочинів проти життя та здоров'я особи.

Методи: опитування, пояснення, демонстрація, бесіда, дискусія.

Обладнання: проектор, екран, комп'ютер.

Завдання для самостійної підготовки до практичного заняття

I. Підготувати відповіді на навчальні питання:

1.Методика розслідування вбивств. Криміналістична характеристика даної категорії злочинів. Особливості порушення кримінального провадження, типові слідчі ситуації. Висування версій і планування роботи. Обставини, що підлягають встановленню. Початкові та подальші слідчі (розшукові) дії.

2.Методика розслідування вбивства матір'ю новонародженої дитини. Криміналістична характеристика даної категорії злочинів. Особливості порушення кримінального провадження, типові слідчі ситуації. Висування версій і планування роботи. Обставини, які підлягають встановленню. Початкові та подальші слідчі (розшукові) дії.

3.Методика розслідування вбивства, скоєного в стані афекту. Криміналістична характеристика даної категорії злочинів. Особливості порушення кримінального провадження, типові слідчі ситуації. Висування версій та планування роботи. Обставини, які підлягають встановленню. Початкові і подальші слідчі (розшукові) дії.

4.Методика розслідувань вбивства, скоєного при перевищенні меж необхідної оборони або при перевищенні заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила злочин. Криміналістична характеристика злочину. Особливості порушення кримінального провадження, типові слідчі ситуації. Висування версій і планування роботи. Обставини, що підлягають встановленню. Початкові та подальші слідчі (розшукові) дії.

5.Методика розслідування заподіяння смерті з необережності. Криміналістична характеристика злочину. Особливості порушення кримінального провадження, типові слідчі ситуації. Висування версій і планування роботи. Обставини, що підлягають встановленню. Початкові та подальші слідчі дії.

6.Методика розслідування доведення до самогубства. Криміналістична характеристика злочину. Особливості порушення кримінального провадження, типові слідчі ситуації. Обставини, що

підлягають, що встановленню. Початкові та подальші слідчі (розшукові) дії.

7.Методика розслідувань вбивства, вчиненого на замовлення Криміналістична характеристика злочину. Особливості порушення кримінального провадження, типові слідчі ситуації. Висування версій і планування роботи. Обставини, що підлягають встановленню. Початкові та подальші слідчі (розшукові) дії.

II. Підготувати реферат або мультимедійну презентацію:

1. Криміналістична характеристика вбивств.
2. Методика розслідування вбивств по «гарячим слідам».
3. Методика розслідування вбивств, скоєних в бійці.
4. Розслідування вбивств, замаскованих інсценівками.
5. Методика встановлення особи вбитого.
6. Методика розслідування дітовбивства.

III. Переглянути відеофільму «Встановлення слідчим шляхом особи, яка вчинила вбивство».

IV. За представленою нижче інформацією усім студентам необхідно вирішити (письмово) наступні завдання:

Інформація 1. 15 серпня, в лісовому масиві в 3 км. від залізничної станції «Зелене» Березовського району, В.Д. Муравйов і О.К. Козлов, які приїхали в ліс за грибами, виявили трупи двох молодих людей з ознаками насильницької смерті.

Слідчо-оперативна група, яка прибула на місце події, встановила, що трупи лежать на галявині біля кострища, в 10 м. від лісової дороги, яка проходить повз дачного селища. На тілі убитих є колото-різані і рубані рани, а також сліди крові. Бурі плями речовини, схожої на кров, виявлені також на одязі трупів і на траві біля них.

У одного з убитих, в кишені, знайдений студентський квиток на ім'я Петрова, в іншого - паспорт на ім'я Харламова. У правій руці останнього затиснуті волосся в кількості 12 штук. У вогнищі лежать дві банки нерозкритих консервів «Голубці», а також порожні пляшки: одна ємністю 0,75 л з запахом бензину, а інша - ємністю 0,5 л з етикеткою горілка «Княжа». На останній пляшці виявлені відбитки пальців. У 15 см. від голови одного з трупів, знайдено шматок прогумованої тканини коричневого кольору розміром 8 x 10 см. з плямами, схожими на кров, а в 200 м. - футляр коричневого кольору від цифрового фотоапарата.

Завдання:

1. Назвіть криміналістичні елементи структури вбивства.

2. Встановити обставини, які підлягають з'ясуванню і доказуванню в даній слідчій ситуації.

3. Сформулюйте слідчі версії.

4. Складіть план первинних слідчих дій і оперативно-розшукових заходів.

5. Знайдіть процесуальні помилки при описанні інформації 1.

Інформація 2. У ході допиту родичів Петрова і Харламова було встановлено, що 14 серпня вони поїхали за грибами, припускаючи провести ніч у лісі, і додому не повернулися. В убитих родичі упізнали Петрова і Харламова. Проведеною дактилоскопічною експертизою встановлено, що частина відбитків пальців рук на пляшках залишена Петровим і Харламовим, а частина - невідомою особою.

У результаті проведення оперативно-розшукових заходів працівниками міліції, 15 серпня, в лісі був затриманий в нетверезому стані Хлишенко, 1978 року народження, який прямував до залізничної станції «Зелене». Хлишенко при затриманні пояснив, що увечері 14 серпня він зі своїм братом Петром, 1980 року народження, який проживає в м. Березівка, приїхав на електричці за грибами. З собою він мав пляшку (ємністю 0,5 л) горілки «Генерал». У лісі промокли, розпалили багаття, випили горілку і заснули. Вранці Хлишенко пішов. Ніякого шуму в лісі він не чув і трупів не бачив.

При перевірці найближчих медичних установ, старша медсестра лікарні в с. Ждановичі Єгорова показала, що під час її чергування 15 серпня в приблизно о 8.15 за медичною допомогою звернувся молодий чоловік, одягнений в чорний спортивний костюм. В руках у нього був мокрий коричневий плащ. Він попросив перев'язати йому порізану руку, яку він поранив при відкриванні консервів. На вигляд йому 22-24 роки, зріст вище середнього, обличчя довгасте, ніс прямий, волосся світло-русяве. На згині середнього пальця лівої руки потерпілого була рана з рівними краями.

На прохання медсестри чоловік назвав свої паспортні дані (Паршин, 1984 року народження, проживає в м. Березівка по вул. Щорса, буд. 8, кв. 3) та місце роботи (слюсар заводу «Калібр»).

Завдання:

1. Проаналізуйте інформацію 2 та оцініть зібрані докази.

2. Сформулюйте загальні та приватні версії.

3. Доповніть план розслідування.

4. Знайдіть процесуальні помилки при описанні інформації.

Інформація 3. 16 серпня о 12:00, Паршин був знайдений і доставлений до Березовського РВ ОГУ УМВС України в Одеській області. При його огляді жодних тілесних ушкоджень, у тому числі і на пальцях рук, виявлено не було.

Паршин показав, що 14 і 15 серпня він перебував в м. Березівка і нікуди не виїжджав. Його свідчення підтвердили допитані родичі та знайомі. Було встановлено, що раніше Паршин судимий за здійснену з Пироговим і Горшковим крадіжку з магазину спиртного. З останнім, зі слів Паршина, він іноді зустрічається. При пред'явленні Єгоровій Паршина для впізнання вона не впізнала в ньому людини, яка зверталася до неї 15 серпня за медичною допомогою.

Завдання:

1. Проаналізувати інформацію 3 та оцініть отриману інформацію.
2. Сформулюйте версії з урахуванням слідчої ситуації.
3. Доповніть план розслідування.
4. Знайдіть процесуальні помилки при описанні інформації.

Інформація 4. З архівного кримінального провадження були встановлені адреси Пирогова та Горшкова. При огляді Горшкова на середньому пальці лівої руки у нього виявлена рана з двома накладеними скобами. Горшков був пред'явлений для впізнання Єгоровій. Вона впізнала в ньому особу, яка була в лікарні 15 серпня.

При обшуку квартири Горшкова були виявлені і вилучені речі, в які, за його словами, він був одягнений 14 і 15 серпня – чорний спортивний костюм і коричневий плащ. Горшков був затриманий.

Родичі загиблого Петрова пояснили, що, йдучи з дому, він мав з собою цифровий фотоапарат «Панасонік» у футлярі, а також наручний годинник марки «Орієнт».

Батько Харламова показав, що його син узяв в ліс невелику сокиру, на топорищі якого випалені ініціали «МДХ».

Завдання:

1. Проаналізуйте інформацію 4 та оцініть зібрані докази.
2. Доповніть план розслідування кримінального провадження.
3. Складіть план допиту Горшкова (з урахуванням інформації 3, 4).
4. Знайдіть процесуальні помилки при описанні інформації.

Інформація 5. При повторному допиті Горшков зізнався в скоєнні вбивства Петрова і Харламова. Він пояснив, що 15 серпня він зустрів їх в електричці і приєднався до компанії. У лісі вони розпалили багаття, і випили привезену горілку. Після цього Харламов згадав що три роки тому була бійка з Горшковим і став його бити, що далі було,

Горшков не пам'ятає. Отямився лише в селі Ждановичі, де виявив, що у нього порізаний палець, у зв'язку, з чим звернувся в лікарню, назвавшись Паршиним. Фотоапарат він викинув у каналізаційний люк, а сокиру сховав у дворі свого будинку в контейнері для сміття.

Завдання:

1. Проаналізуйте результати роботи по даному кримінальному провадженню.
2. Оценіть слідчу ситуацію і прийміть необхідне в даній ситуації тактичне рішення.
3. Складіть план заключного етапу розслідування кримінального провадження.

Студенти повинні принести на практичне заняття:

- 1) підручник з криміналістики, Кримінальний процесуальний кодекс України, Кримінальний кодекс України;
- 2) виконане завдання.

Хід практичного заняття

- I. Перегляд мультимедійних презентацій. Питання до доповідача. Обговорення мультимедійних презентацій.
- II. Обговорення переглянутого відеофільму. Висновки.
- III. Обговорення результатів вирішення практичного завдання.
- IV. Відповіді на навчальні питання.
- V. Підведення підсумків практичного заняття.

Підсумковий результат вивчення теми:

Студенти можуть отримати оцінки за:

- 1) підготовлені мультимедійні презентації;
- 2) вирішене завдання;
- 3) відповіді на запитання.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

ТЕМА: ТИПОВИЙ ПОРТРЕТ ВБИВЦІ

Загальні положення

Тривалість – 2 академічні години.

Місце – аудиторія.

Мета – закріпити, конкретизувати й поглибити знання про типовий криміналістичний та соціально-психологічний портрет вбивці; розвинути уміння складати криміналістичний портрет вбивці.

Методи: виконання практичних завдань, пояснення, демонстрація, бесіда, дискусія.

Обладнання: проектор, екран, комп'ютер.

Завдання для самостійної підготовки до практичного заняття

I. Перегляд відеофільму «Серійні вбивці».

II. Самостійно об'єднатись у шість підгрупи та за переглянутим відеофільмом та іншими матеріалами скласти загальні типові портрети: а) серійних чоловіків-вбивць; б) серійних жінок-вбивць; в) вбивць-хуліганів; г) випадкових вбивць; д) вбивць-найманців; є) дітей-вбивць.

Методичні рекомендації

щодо складання загального типового портрету злочинця-вбивці

При складанні загального типового портрету вбивці, необхідно у відповідності до запропонованих нижче складових, проаналізувати біографії та інші документальні джерела. Кількість проаналізованих біографій вбивць не повинна бути менше 10 осіб.

Складові загального типового портрету:

I. Загальна характеристика злочинної діяльності вбивці:

1) кількість жертв (з указівкою на кількість у кожного вбивці (ПІБ));

2) потерпілі, тобто переважно: новонароджені, або дівчата, або хлопці; або жінки, або чоловіки (з вказівкою переваги, кількості та ПІБ вбивці), якщо злочинець не мав переваги, то вказати усі категорії та ПІБ вбивці);

3) періодичність (відповідно до певного плану, або спонтанний процес).

II. Ознаки об'єктивної сторони злочинної діяльності: спосіб (з указівкою основного способу та ПІБ вбивці), місце (з указівкою переважного місця та ПІБ вбивці), час (з указівкою переважного часу та ПІБ вбивці), обстановка (з указівкою обстановки та ПІБ вбивці), знаряддя та засоби вчинення злочину (з указівкою переважного знаряддя та засобу та ПІБ вбивці).

III. Ознаки суб'єктивної сторони злочинної діяльності: вина (який умисел), мотив злочину (з указівкою мотиву та ПІБ вбивці),

мета злочину (з указівкою мети та ПБ вбивці), емоційний стан (з указівкою стану та ПБ вбивці).

IV. Біопсихічні характеристики вбивці:

1. **Вік, вікові особливості.** Початок вбивств конкретно кожним ПБ вбивцею.

2. **Стать, особливості сексуальної сфери і сексуальних потягів;** біологічні детермінанти особистісних проблем (патологічні відхилення в сексуальній сфері (з указівкою на особливості певного (ПБ) вбивці)).

3. **Стан здоров'я** (фізичного та психічного), біологічні детермінанти особистісних проблем (наявність психічної, а також іншої патології) – з указівкою на проблеми у кожного вбивці (ПБ).

4. **Темперамент** (з указівкою на тип темпераменту та ПБ).

5. **Особливості психічних сфер** (при підготовці цього питання звернутися до курсу «Судова психіатрія» тема: «Симптоми та синдроми психічних захворювань»):

а) *інтелектуальної*, тобто здатність розуміти значення своїх дій (з указівкою на ПБ);

б) *вольової*, тобто здатність керувати своїми діями (з указівкою способу та ПБ).

6. **Особливості психічних пізнавальних процесів** (пам'яті, мислення, уяви) (з указівкою способу та ПБ). При підготовці цього питання звернутися до курсу «Судова психіатрія» тема: «Симптоми та синдроми психічних захворювань».

7. **Особливості сприйняття, уявлення, мовлення** (з указівкою способу та ПБ). При підготовці цього питання звернутися до курсу «Судова психіатрія» тема: «Симптоми та синдроми психічних захворювань».

8. **Особливості емоцій** а) *емотивність* (рівень (від високої емоційності до емоційної холодності), глибина (дуже переживає - байдужий) і обсяг емоційних можливостей (може проявляти емоції – не здатний до емоційного реагування)); б) *емоційна реактивність* (емоційні реакції у відповідь на подразники, що надходять (імпульсивний (нестійкий) - стійкий)); в) *емоційна диференційованість* (кількість відтінків і варіацій емоцій, які властиві даній людині, діапазон емоцій, який у нього може виникнути (з указівкою способу та ПБ)).

V. Соціально-демографічні характеристики вбивці:

1. Освіта (вища у 46% (Пурігі, Злов, Певч), середня 43 % (Мачів, Кост)
2. Рід занять (з вказівкою на ПІБ).
3. Сімейний стан (кожного вбивці у %).
4. Наявність дітей (кожного вбивці у %).
5. Наявність судимості (кожного вбивці у %).
6. Особливості походження батьківської сім'ї – кожного вбивці.
7. Особливості виховання (у повній сім'ї, одним батьком, у притулку, інтернаті) – кожного вбивці у %.

VI. Операціональні характеристики вбивці:

1. Рівень професійної кваліфікації (знання, вміння, навички) – кожного вбивці.
2. Звички, схильності – кожного вбивці.
3. Життєвий і професійний досвід – кожного вбивці.
4. Життєдіяльнісні прагнення – кожного вбивці.

VII. Соціально-психологічні особливості поведінки вбивці:

- 1) спосіб і стиль життя (кожного вбивці);
- 2) особистісна соціальна роль; соціальний і міжособистісний статус (кожного вбивці);
- 3) культура поведінки і стиль спілкування (кожного вбивці);
- 4) соціальні відмінності поведінки (замкнутий, відгороджений, комунікативний тощо)- (кожного вбивці);
- 5) стереотипи поведінки, особливі прикмети зовнішньої поведінки (кожного вбивці).
- 6) особливості поведінки злочинця в юридично значимих ситуаціях, тобто:
 - а) під час підготовки до скоєння злочину;
 - б) під час вчинення злочину;
 - в) після злочинних дій;
 - г) у процесі досудового слідства;
 - д) в процесі судового розгляду;
 - є) в місцях позбавлення волі тощо;
 - ж) спосіб і механізм злочинної поведінки - (кожного вбивці).

VIII. Психологічні характеристики вбивці:

1. *Спрямованість* (потреби, мотиви, ідеали, життєві плани та концепції, ціннісні орієнтації, установки, схильності, бажання, смаки, хобі) - (кожного вбивці).

2. **Ставлення до себе** (тобто самооцінка), до інших, до діяльності, до об'єктів матеріального світу; до загальноприйнятих норм; до кримінального проступку; до злочинного діяння тощо (кожного вбивці)

3. **Провідні індивідуально-психологічні якості** (наприклад, жадібність, жорстокість, імпульсивність; розважливість, агресивність, ворожість, ригідність) (кожного вбивці).

4. **Ступінь сформованості моральних норм, оцінок і принципів** (кожного вбивці).

IX. Психологічні детермінанти злочинної поведінки вбивці:

1. **Суб'єктивні**, тобто які особистості установки чи обставини стали причиною обрання шляху вбивці (бажання легких грошей, образу, отримання задоволення від процесу вбивства, зовнішні вади тощо) (кожного вбивці).

2. **Об'єктивні**, тобто що сприяло формуванню та прийняттю рішення стати вбивцею (умови сімейного виховання, виховання одним з батьків, негативний соціально-психологічний статус тощо) - (кожного вбивці).

III. Кожній підгрупі за результатами роботи підготувати колективну презентацію за складовими типологічного портрету вбивці (а) серійних чоловіків-вбивць; б) серійних жінок-вбивць; в) вбивць-хуліганів; г) випадкових вбивць; д) вбивць-найманців; є) дітей-вбивць).

Студенти на практичне заняття повинні принести:

- 1) підручник з криміналістики та судової психіатрії, Кримінальний процесуальний кодекс України, Кримінальний кодекс України.
- 2) виконане завдання.

Хід практичного заняття:

1. Перегляд мультимедійних презентацій та обговорення їх.
2. Відповіді на навчальні питання та змістовні доповнення.
3. Підведення підсумків практичного заняття.

Підсумковий результат вивчення теми:

Студенти можуть отримати оцінки за

- 1) складання типових портретів вбивць;
- 2) підготовлені мультимедійні презентації;
- 3) відповіді на запитання.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

ТЕМА. МЕТОДИКА РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ СТАТЕВОЇ СВОБОДИ ТА СТАТЕВОЇ НЕДОТОРКАНОСТІ ОСОБИ. ТИПОВИЙ ПОРТРЕТ ВБИВЦІ ЗА СЕКСУАЛЬНИМИ МОТИВАМИ

Загальні положення

Тривалість - 2 академічні години.

Місце – аудиторія.

Мета – закріпити, конкретизувати й поглибити знання про методику розслідування статевих злочинів; розвинути уміння здійснювати досудове розслідування.

Методи: опитування, пояснення, демонстрація, бесіда, дискусія.

Обладнання: проектор, екран, комп'ютер.

Завдання для самостійної підготовки до практичного заняття

I. Підготувати відповіді на навчальні питання:

1.Методика розслідування зґвалтування. Криміналістична характеристика злочину. Особливості порушення кримінального провадження, типові слідчі ситуації. Висування версій і планування роботи. Обставини, що підлягають встановленню. Початкові та подальші слідчі (розшукові) дії.

2.Методика розслідування насильницьких дій сексуального характеру. Криміналістична характеристика даної категорії злочинів. Особливості порушення кримінального провадження, типові слідчі ситуації. Висування версій і планування роботи. Обставини, що підлягають встановленню. Початкові та подальші слідчі (розшукові) дії.

3.Методика розслідування спонукання до дій сексуального характеру. Криміналістична характеристика даної категорії злочинів. Особливості порушення кримінального провадження, типові слідчі ситуації. Висування версій і планування роботи. Обставини, що підлягають встановленню. Початкові та подальші слідчі (розшукові) дії.

4.Методика розслідування статевих зносин і інші дії сексуального характеру з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку. Криміналістична характеристика даної категорії злочинів. Особливості порушення кримінального провадження, типові слідчі

ситуації. Висування версій і планування роботи. Обставини, що підлягають встановленню. Початкові та подальші слідчі (розшукові) дії.

5.Методика розслідування розпусних дій. Криміналістична характеристика даної категорії злочинів. Особливості порушення кримінального провадження, типові слідчі ситуації. Висування версій і планування роботи. Обставини, що підлягають встановленню. Початкові та подальші слідчі (розшукові) дії.

II. Переглянути відеофільми: «Нелюди», «А.Р. Чикатило», «С.Ф. Ткач».

III. Об'єднатися у чотири підгрупи та за переглянутим відеофільмами та іншими матеріалами скласти загальний типовий портрет вбивць за сексуальними мотивами: а) серійних сексуальних чоловіків-вбивць; б) серійних сексуальних жінок-вбивць; в) серійних педофілів-вбивць; г) серійного сексуального вбивці некрофіла (складові загального типового портрету викладені на сторінках 16-19).

IV. Кожній підгрупі за результатами роботи підготувати колективну презентацію щодо загального типового портрету сексуального вбивці.

Студенти повинні принести на практичне заняття:

- 1) підручник з криміналістики, Кримінальний процесуальний кодекс України, Кримінальний кодекс України;
- 2) виконане завдання;
- 3) відповіді на запитання.

Хід практичного заняття:

1. Перегляд мультимедійних презентацій; їх обговорення та доповнення.
2. Відповіді за навчальними питаннями.
3. Підведення підсумків практичного заняття.

Підсумковий результат вивчення теми:

Студенти можуть отримати оцінки за:

- 1) складання типових портретів вбивць за сексуальними мотивами та колективно підготовлені мультимедійні презентації (колегіальне оцінювання роботи кращих студентів або підгруп);
- 2) відповіді на запитання.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

ТЕМА: МЕТОДИКА РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ СТАТЕВОЇ СВОБОДИ ТА СТАТЕВОЇ НЕДОТОРКАНОСТІ ОСОБИ

Загальні положення

Тривалість – 2 академічні години.

Місце – аудиторія.

Мета – закріпити, конкретизувати й поглибити знання про методику розслідування злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи; розвинути уміння здійснювати досудове розслідування.

Методи: виконання практичних завдань, пояснення, демонстрація, бесіда, дискусія.

Завдання для самостійної підготовки до практичного заняття

I. Підготувати мультимедійну презентацію або реферат на тему:

1. Криміналістична характеристика зґвалтувань і насильницьких дій сексуального характеру
2. Характеристика слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів, спрямованих на отримання та закріплення вихідної інформації про злочин проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.
3. Особливості допиту потерпілих у кримінальних провадженнях про статеві злочини.
4. Методика розслідування багатоепізодних вбивств, скоєних на сексуальному ґрунті.
5. Методика розслідування серійних сексуальних вбивств.

II. За представленою нижче інформацією усім студентам необхідно вирішити (письмово) наступні завдання:

1. Проаналізувати інформацію, визначити підстави для порушення досудового провадження.
2. Висунути типові загальні й окремі версії.
3. Визначити вид слідчої ситуації початкового етапу розслідування.
4. Скласти план проведення початкових слідчих (розшукових) дій і організаційних заходів

5. Проаналізувати інформацію та визначити ситуацію подальшого етапу розслідування.

6. Визначити відповідні слідчій ситуації тактичні завдання та алгоритм подальшого етапу розслідування.

7. Визначати види судових експертиз, що треба призначити та сформулювати відповідні питання експерту.

8. Визначати послідовність провадження організаційних та слідчих (розшукових) дій, оперативно-розшукових заходів.

Інформація.

До чергової частини Жовтневого РВВС м Самари звернулася громадянка Никанорова Ангеліна Сергіївна 1986 р.н. із заявою про те, що 7 години тому троє незнайомих чоловіків затягли її в будинок, розташований в приватному секторі на вул. П., де утримували протягом 6 годин і неодноразово згвалтували.

За повідомленням оперативного чергового заявниця перебуває в шоковому стані, її одяг забруднений і знаходиться в безладді, джинси порвані, будь-які документи у неї відсутні, на обличчі садни і синці, на правій руці рана, яка кровоточить. При первинному опитуванні Никанорова А.С. заявила, що вона є студенткою філологічного факультету МГУ. Приблизно о 19.30 год. Коли вона йшла по вул. Потапової до Московського Шосе біля неї зупинилася автомашини ВАЗ 2110, з якої вискочили двоє незнайомих їй чоловіків і затягли її на заднє сидіння, після чого привезли в приватний будинок, розташований на вул. Петра, там разом з водієм відібрали у неї сумку, в якій знаходилися гроші, документи і стільниковий телефон, після чого завели в спальню, де завдали їй кілька ударів кулаками по обличчю і ногами по тілу, зірвали одяг і гвалтували по черзі протягом кількох годин.

Після того як насильники вийшли та замкнули її в спальні, їй вдалося одягнутися і вилізти з дому через вікно, перелізти через огорожу, при цьому вона порізала руку і порвала джинси. На вулиці вона зупинила автомашину ВАЗ 2109, водій якої відвіз її до будівлі Жовтневого РВ, після чого поїхав. У будинку гвалтівників залишилася її сумка з документами та мобільним телефоном, а так само нижня білизна, яку один з гвалтівників забрав із собою «для колекції». Номер будинку вона не пам'ятає, але може його показати.

В ході медичного огляду потерпілої на її обличчі були виявлені і зафіксовані синці та садни, синці та садни на зовнішній і внутрішній стороні стегон, пошкодження статевих органів, сліди дефлорації, були

взяті мазки з піхви і заднього проходу, а також зі слизової оболонки рота.

При проведенні обшуку в будинку, за адресою м Самара вул. Петра № 23, були затримані гр. Іванов Петро Іванович 1980 р.н., Петров Сергій Вікторович 1982 р.н., Сергєєв Олексій Васильович 1983 р.н., а також були виявлені і вилучені:

- Чорна жіноча сумочка, в якій знаходився студентський квиток на ім'я Ніканорової Ангеліни Сергіївни, стільниковий телефон, зошити з конспектами;

- 10 комплектів жіночої нижньої білизни;

- Із спальні були вилучені простирадла з ліжка з плямами речовини бурого кольору;

- Волосся, які виявлені на простирадлах ліжка і на подушці;

- На огорожі були виявлені плями бурого кольору (зроблений зішкріб), а також вилучено обривок джинсової тканини синього кольору.

В ході первинного опитування затримані вели себе зухвало і незалежно один від одного заявили, що увечері на проспекті Кірова зняли повію, яка за 500 доларів США погодилася з ними поїхати і вступити в статевий зв'язок з усіма трьома. Дівчина назвалася Наталею, вони привезли її в будинок, що належить Іванову П.І., де в спальні дівчина добровільно вступала з ними в статевий зв'язок. Приблизно через 6 годин, вони залишили дівчину в спальні, а самі пішли спати в іншу кімнату, що робила дівчина їм невідомо. Вони вважали, що вона все ще в спальні, тому вони не заплатили їй за послуги. На їхню думку, дівчина наговорює на них.

Студенти повинні принести на практичне заняття:

- 1) підручник з криміналістики, Кримінальний процесуальний кодекс України, Кримінальний кодекс України;

- 2) виконане завдання.

Хід практичного заняття:

1. Студентам необхідно об'єднатися у чотири підгрупи та обговорити завдання за інформацією. Виробити загальний підхід до 8 завдань (10 хвилин).

2. Кожна підгрупа по черзі презентує вирішення завдання. Студенти інших підгруп можуть задавати додаткові питання та можуть доповнювати відповіді підгрупи.

3. Колегіально оцінити хто найкраще з підгруп справився із завданнями.
4. Перегляд мультимедійних презентацій та обговорення їх.
5. Відповіді на навчальні питання.
6. Підведення підсумків практичного заняття.

Підсумковий результат вивчення теми:

Студенти можуть отримати оцінки за:

- 1) підготовлені мультимедійні презентації;
- 2) активну роботу у підгрупі (колегіальна оцінка);
- 3) відповіді на запитання.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

ТЕМА: МЕТОДИКА РОЗСЛІДУВАННЯ ГРАБЕЖІВ І РОЗБОЇВ

Загальні положення

Тривалість – 2 академічні години.

Місце – аудиторія.

Мета – закріпити, конкретизувати й поглибити знання про методику розслідування грабежів і розбоїв, розвинути уміння здійснювати досудове розслідування грабежів і розбоїв.

Методи: виконання практичних завдань, пояснення, демонстрація, бесіда, дискусія.

Завдання для самостійної підготовки до практичного заняття

I. Підготувати відповіді на навчальні питання:

1. Особливості методики розслідування грабежів. Криміналістична характеристика злочину. Особливості порушення кримінального провадження, типові слідчі ситуації. Висування версій і планування роботи. Обставини, що підлягають встановленню. Початкові та подальші слідчі (розшукові) дії.

2. Особливості методики розслідування розбійних нападів. Криміналістична характеристика злочину. Особливості порушення кримінального провадження, типові слідчі ситуації. Висування версій і планування роботи. Обставини, що підлягають встановленню. Початкові та подальші слідчі (розшукові) дії.

II. Підготувати реферат або мультимедійну презентацію:

1. Особливості розслідування розбійних нападів.
2. Тактичні особливості допиту потерпілого і підозрюваного у кримінальних провадженнях про грабежі.
3. Методика розслідування розбоїв.

III. За представленою нижче інформацією усім студентам необхідно вирішити (письмово) наступні завдання:

Інформація 1. 22 жовтня в 23.00 в чергову частину Осиповицького РВ надійшло повідомлення, що невідомі особи виносять з магазину та завантажують в легковий автомобіль якісь ящики. На місце події виїхала слідчо-оперативна група. Зовнішній огляд магазину показав, що двері, вікна і стіни будівлі пошкоджень не мають. Двері замкнені на замки й опечатані. У десяти метрах від магазину, в кущах виявлений чоловік в несвідомому стані з кровотечею з рани на голові. Біля нього знайдено водійське посвідчення на ім'я Нестеренка Павла Васильовича. При подальшому огляді території, прилеглої до магазину, виявлені сліди шин легкового автомобіля.

Завдання:

1. Назвіть елементи криміналістичної структури грабежів і розбійних нападів.
2. Визначте склад слідчо-оперативної групи.
3. Назвіть дії і їх послідовність по відношенню до пораненого громадянина.

Інформація 2. Встановлено, що виявлений на місці пригоди громадянин є сторожем магазину, прізвище – Морозов Олег Володимирович. На наступний день, вранці для повторного огляду місця події запрошена завідувача магазином Опанасенко Вікторія Василівна. Встановлено, що в її кабінеті на столі знаходяться дві пляшки з-під горілки «Смирнов», три склянки, консерви, а також тарілка з нарізаними шматками ковбаси і хліба. На цементній підлозі біля входних дверей в складське приміщення, виявлена безбарвна рідина з запахом спирту. Тут же знайдені осколки пляшки, на одному з яких є стандартна етикетка з написом «Немирів». Біля дверей виявлені сліди взуття, що ведуть до місця виявлення Морозова О.В. і назад до магазину.

Після огляду приміщення магазину Опанасенко В.В. заявила, що з складського приміщення зникли три ящики горілки «Немирів». Крім

того, вона показала, що напередодні о 20.00 закрила і опечатала магазин, а сама пішла додому. Нічого підозрілого не помітила.

Завдання:

1. Виходячи з інформації 1-2, визначте напрямки подальшого використання виявлених на місці події слідів і предметів.

2. На підставі аналізу наявної інформації сформулюйте загальні та приватні версії щодо розслідуваної події.

Інформація 3. У результаті огляду Морозова встановлено наявність у нього в правій передній частині тім'яної області голови забоїтої рани з дрібними осколками скла. Волосся і одяг потерпілого залиті безбарвною рідиною із запахом спирту.

Зі слів Морозова з'ясовано, що напередодні о 22.00 він робив обхід території, прилеглої до магазину, і помітив двох незнайомих йому чоловіків, які виносили з складського приміщення ящики з горілкою.

На питання сторожа, що вони роблять, один з чоловіків дістав з шухляди пляшку та вдарив Морозова по голові, після чого він втратив свідомість. Потерпілий також заявив, що у нього пропав ручний годинник «Промінь» і гаманець з грошима в сумі 3000 грив.

Завдання:

1. Виходячи з інформації 2-3, складіть перелік первинних слідчих (розшукових) дій та інших заходів у кримінальному провадженні.

2. Визначте напрямки взаємодії з підрозділами кримінальної міліції.

Інформація 4. У процесі розслідування кримінальної справи встановлена громадянка Скворцова, яка проживає біля магазину. Вона пояснила, що приблизно о 23.00 помітила біля магазину, що Опанасенко В.В. розмовляла з двома чоловіками. Незабаром вся компанія сіла в автомашину «Жигулі» і поїхала. Скворцова пізнала одного з чоловіків, його прізвище Цедік.

З'ясовано, що сліди шин біля магазину могли бути залишені автомобілем «ВАЗ». Такий автомобіль є й у Цедіка.

Встановлено також, що відбитки пальців, виявлені на уламку розбитої пляшки, на порожніх пляшках і склянках в кабінеті завідуючої, а також на знайденому, на місці події, водійському посвідченні, залишені однією і тією ж особою і належать раніше судимому за крадіжки Хрустову.

Завдання:

1. Виходячи з інформації 1-4, складіть план допиту В.В. Опанасенко.

2. Перерахуйте експертизи, які необхідно призначити по даному кримінальному провадженні.

Інформація 5. У ході допиту Опанасенко В.В. показала, що напередодні разом з Хрустовим і Цедіком відзначала в магазині свій день народження. Близько 23.00 вона запропонувала продовжити свято у неї вдома. Там всі трохи випили, після чого Опанасенко заснула. Вранці вона виявила зникнення шкатулки з грошима та ювелірними виробами із золота і срібла.

На допиті Цедік показав, що Опанасенко запросила його і Хрустова відсвяткувати в магазині її день народження. Коли закінчилося спиртне, завідуюча попросила принести зі складу ще. Там Хрускотів запропонував Цедіку викрасти кілька ящиків горілки. Вони винесли три ящики і почали загрузати їх в машину. У цей час до них підійшов чоловік і запитав, що відбувається. Замість відповіді Хрускотів дістав з шухляди пляшку і вдарив нею чоловіка по голові, від чого той упав. Хрускотів вийняв з кишені піджака чоловіка гаманець і зняв з його руки годинник. Після цього вони вдвох відтягнули чоловіка в кущі. Опанасенко В.В. про подію вони нічого не розповіли і за її пропозицією поїхали до неї додому. Там вони ще випили. Після цього Опанасенко заснула, а вони пішли. З квартири Опанасенко В.В. нічого не брали.

Завдання:

1. Складіть плани допитів Цедіка і Хрустова.
2. Доповнити план розслідування кримінального провадження.

Інформація 6. Хрускотів підтвердив свідчення Цедіка про те, що вони спільно з Опанасенко В.В. відзначали в магазині, а потім в її квартирі день народження. Проте категорично відмовився від того, що брав участь у крадіжці горілки, а також шкатулки з грошима і коштовностями. У процесі проведення судово-медичної експертизи встановлено, що сторожеві Морозову в результаті травми заподіяні не тяжкі тілесні ушкодження.

Завдання:

1. Складіть план повторного допиту Хрустова, визначивши тактичні прийоми, які можна застосувати при цьому для встановлення істини у кримінальному провадженні.
2. На підставі наявних даних, з урахуванням зміни слідчої ситуації, визначте перелік слідчих та інших дій по закріпленню і перевірці отриманих даних.

Інформація 7. Під впливом доказів, які викривають Хрустова, він зізнався у розкраданні трьох ящиків горілки і заподіянні тілесних пошкоджень Морозову шляхом нанесення йому удару пляшкою горілки по голові. Викрадене злочинці залишили у Цедіка вдома.

Завдання:

1. Назвіть докази, що викривають Цедіка і Хрустова в вчиненні злочину.
2. Складіть план подальших слідчих (розшукових) дій.

Студенти повинні принести на практичне заняття:

- 1) підручник з криміналістики, Кримінальний процесуальний кодекс України, Кримінальний кодекс України;
- 2) виконане завдання.

Хід практичного заняття

1. Обговорення домашнього завдання щодо методики розслідування кримінального провадження.
2. Колегіально оцінити хто найкраще зі студентів справився із завданнями.
3. Перегляд мультимедійних презентацій та їх обговорення.
4. Відповіді за навчальними запитаннями.
5. Підведення підсумків практичного заняття.

Підсумковий результат вивчення теми:

Студенти можуть отримати оцінку за:

- 1) активну роботу у підгрупі (колегіальне оцінювання роботи кращих студентів або підгруп);
- 2) підготовлені мультимедійні презентації;
- 3) відповіді на запитання.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

ТЕМА: МЕТОДИКА РОЗСЛІДУВАННЯ ХУЛІГАНСТВА

Загальні положення

Тривалість – 2 академічні години.

Місце – аудиторія.

Мета – закріпити, конкретизувати й поглибити знання про методику розслідування хуліганства, розвинути уміння здійснювати досудове розслідування хуліганства.

Методи: виконання практичних завдань, пояснення, дебрифінг, демонстрація, бесіда, дискусія.

Завдання для самостійної підготовки до практичного заняття

I. Підготувати відповіді на навчальні питання:

1. Криміналістична характеристика хуліганства.
2. Особливості порушення кримінального провадження, типові слідчі ситуації. Висування версій і планування роботи.
3. Початкові і подальші слідчі (розшукові) дії.
4. Особистість потерпілого і злочинця (суб'єкт та суб'єктивна сторона).
5. Злочини, вчинені дорослими хуліганями. Злочини, вчинені неповнолітніми хуліганями.
6. Методика розслідування хуліганства, її мета та структура.
7. Першопочатковий етап розслідування та слідчі (розшукові) дії на цьому етапі. Підстави до порушення кримінального провадження.
8. Типові слідчі ситуації, що виникають на цьому етапі.

II. Підготувати реферат або мультимедійну презентацію:

1. Методика розслідування хуліганства.
2. Висування версій і планування роботи при розслідуванні хуліганства.

III. Підготуватися до дебрифінгу (питання до одногрупників).

Студенти повинні принести на практичне заняття:

- 1) підручник з криміналістики, Кримінальний процесуальний кодекс України, Кримінальний кодекс України;
- 2) виконане завдання.

Хід практичного заняття:

I. Перегляд мультимедійних презентацій та їх обговорення.

II. Кожному студентові за фабулою вирішити (письмово) такі завдання:

1. Проаналізувати інформацію, визначити підстави для порушення досудового провадження.
2. Висунути типові загальні й окремі версії.

3. Визначити вид слідчої ситуації початкового етапу розслідування.

4. Скласти план проведення початкових слідчих (розшукових) дій і організаційних заходів

5. Визначати види судових експертиз, що призначаються у справах даної категорії, та сформулювати відповідні питання експерту

6. Визначати послідовність провадження організаційних та слідчих (розшукових) дій, оперативно-розшукових заходів.

Фабула

20 червня в 20.00 в чергову частину Лагутинського РВ від громадянина Дмитрієва надійшло повідомлення про те, що на стадіоні середньої школи № 102 відбувається бійка і звучать постріли. Працівники міліції, які прибули на місце, виявили в несвідомому стані громадянина, особу якого встановити не вдалося. Потерпілий відправлений до лікарні. В ході огляду місця події виявлено камінь зі слідами речовини бурого кольору, а також зламана дерев'яна дошка від паркану, що огорожує стадіон.

III. Обговорення результатів вирішення завдання.

IV. Перегляд мультимедійних презентацій та обговорення їх.

V. Дебрифінг. Відповіді на навчальні питання.

VI. Підведення підсумків практичного заняття.

Підсумковий результат вивчення теми:

Студенти можуть отримати оцінку за:

- 1) підготовлені мультимедійні презентації;
- 2) відповіді на запитання;
- 3) вирішене завдання.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

ТЕМА: МЕТОДИКА РОЗСЛІДУВАННЯ КРАДІЖОК

Загальні положення

Тривалість – 2 академічні години.

Місце – аудиторія.

Мета – закріпити, конкретизувати й поглибити знання про методику розслідування крадіжок; розвинути уміння здійснювати досудове розслідування крадіжок.

Методи: виконання практичних завдань, пояснення, демонстрація, бесіда, дискусія.

Завдання для самостійної підготовки до практичного заняття

I. Підготувати відповіді на навчальні питання:

1.Криміналістична характеристика крадіжок. Особливості порушення кримінального провадження, типові слідчі ситуації. Висування версій і планування роботи. Обставини, що підлягають встановленню. Початкові та подальші слідчі (розшукові) дії.

1.Перевірочні дії у стадії порушення кримінальної справи. початковий етап. Невідкладні слідчі (розшукові) дії та оперативно-розшукові заходи розслідування крадіжок.

2.Типові слідчі ситуації по справах про крадіжки. Особливості планування розслідування.

3.Особливості розслідування «кишенькових» крадіжок.

4.Особливості розслідування квартирних крадіжок та крадіжок автомашин.

5.Особливості розслідування крадіжок державного та громадського майна.

II. Підготувати реферат або мультимедійну презентацію:

1. Методика розслідування крадіжок.

2. Особливості розслідування крадіжок, скоєних організованою злочинною групою.

3. Методи викриття інсценування крадіжки.

4. Особливості розслідування крадіжок державного та громадського майна.

Студенти на практичне заняття повинні принести:

1) підручник з криміналістики, Кримінальний процесуальний кодекс України, Кримінальний кодекс України.

Хід практичного заняття

I. Об'єднатися у чотири підгрупи та визначити загальні положення методики розслідування крадіжок. При цьому за фабулами необхідно вирішити (письмово) такі завдання:

1. Проаналізувати інформацію, визначити підстави для порушення досудового провадження.

2. Висунути типові загальні й окремі версії.

3. Визначити вид слідчої ситуації початкового етапу розслідування.

4. Скласти план проведення початкових слідчих (розшукових) дій і організаційних заходів

5. Визначати послідовність провадження організаційних та слідчих (розшукових) дій, оперативно-розшукових заходів.

Фабула 1.

Впізнавши на жінці з сусідньої установи свою норкову шубу (що була викрадена 2 роки тому під час пограбування квартири), пані Жданова звернулася до міліції. Підозрювана заявила, що шубу вона придбала на розпродажі у ломбарді.

Фабула 2.

Під час пар в інституті студентка К. з'ясувала, що у неї викрадено 3000 гривень, які вона взяла з собою щоби сплатити контракт за навчання. Вона викликала міліцію.

Фабула 3.

У купе їхало 4 особи. Одна особа з'ясувала, що у неї пропав стільниковий телефон «Айфон». Викликали міліцію.

Фабула 4.

Невідомий, проникнув у квартиру гр. С., забрав коштовності та тисячу доларів США. Зненацька вернувся хазяїн С. Невідомий зробив декілька пострілів у квартирі, намагаючись вистрелити у господаря. Захищаючись, господар звалив невідомого на підлогу та, скориставшись моментом, взяв з тумбочки свій іменний пістолет і вистрелив у бандита. До приїзду швидкої допомоги та міліції від отриманого поранення у артерію стегна нападник загинув від втрати крові.

II. Презентувати роботу підгрупи. Обговорення роботи підгрупи. Доповнення.

III. Перегляд мультимедійних презентацій та їх обговорення.

IV. Відповіді на навчальні питання.

V. Підведення підсумків практичного заняття.

Підсумковий результат вивчення теми:

Студенти можуть отримати оцінку за:

- 1) підготовлені мультимедійні презентації;
- 2) відповіді на запитання;
- 3) вирішене завдання.

САМОСТІЙНЕ ВИВЧЕННЯ

ТЕМА: МЕТОДИКА РОЗСЛІДУВАННЯ НЕРОЗКРИТИХ ЗЛОЧИНІВ МИНУЛИХ РОКІВ

Завдання для самостійної підготовки

I. Підготувати відповіді на навчальні питання:

- 1.Поняття, завдання, принципи, предмет і структура методики розслідування нерозкритих злочинів минулих років.
- 2.Методика розслідування нерозкритих злочинів минулих років.
- 3.Загальні положення криміналістичної методики розслідування нерозкритих злочинів минулих років.
- 4.Криміналістична характеристика даної категорії злочинів.
- 5.Особливості порушення кримінального провадження, типові слідчі ситуації.
- 6.Висування версій і планування роботи.
- 7.Обставини, які підлягають встановленню.
- 8.Початкові і подальші слідчі (розшукові) дії.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

ТЕМА: МЕТОДИКА РОЗСЛІДУВАННЯ ПРИВЛАСНЕНЬ, РОЗТРАТИ МАЙНА АБО ЗАВОЛОДІННЯ НИМ ШЛЯХОМ ЗЛОВЖИВАННЯ СЛУЖБОВИМ СТАНОВИЩЕМ

Загальні положення

Тривалість – 2 академічні години

Місце – аудиторія.

Мета – закріпити, конкретизувати й поглибити знання про методику розслідування привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем; розвинути уміння здійснювати досудове розслідування цієї категорії злочинів.

Методи: опитування, пояснення, демонстрація, бесіда, дискусія, дебріфінг.

Обладнання: проектор, екран, комп'ютер.

Завдання для самостійної підготовки до семінарського заняття

I. Підготувати відповіді на навчальні питання:

- 1.Криміналістична характеристика: привласнень, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем.
- 2.Матеріали, що виступають підставою для порушення кримінального провадження щодо розкрадання майна залежно від виду і суб'єктів.
- 3.Обставини, що підлягають встановленню у ході розслідування розкрадань.
- 4.Типові слідчі ситуації початкового етапу провадження у кримінальному провадженні.
- 5.Побудова слідчих версій та планування розслідування розкрадань.
- 6.Криміналістичне співвідношення понять «спосіб розкрадання» і «прийом розкрадання».

II. Підготувати реферат або мультимедійну презентацію:

1. Криміналістична характеристика: привласнень, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем.
2. Особливості перевірочних дій у разі встановлення ознак розкрадання.

III. Підготуватися до дебрифінгу (питання до однокласників).

Студенти повинні принести на практичне заняття:

- 1) підручник з криміналістики, Кримінальний процесуальний кодекс України, Кримінальний кодекс України;
- 2) виконане завдання.

Хід практичного заняття

- I. Перегляд мультимедійних презентацій та їх обговорення.
- II. Дебрифінг. Відповіді на навчальні питання.
- III. Підведення підсумків практичного заняття (колегіальне оцінювання роботи кращих студентів команд).

Підсумковий результат вивчення теми:

Студенти можуть отримати оцінки за:

- 1) підготовлені мультимедійні презентації;
- 2) відповіді на запитання.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

ТЕМА: МЕТОДИКА РОЗСЛІДУВАННЯ ШАХРАЙСТВА

Загальні положення

Тривалість 2 години.

Місце: аудиторія.

Мета: закріпити, конкретизувати й поглибити знання про методику розслідування шахрайства; розвинути уміння здійснювати досудове розслідування шахрайства.

Методи: виконання практичних завдань, пояснення, демонстрація, бесіда, дискусія, дебрифінг.

Завдання для самостійної підготовки до практичного заняття

I. Підготувати відповіді на навчальні питання:

1. Розслідування шахрайства. Криміналістична характеристика. Обставини, що підлягають доведенню. Порушення кримінальної справи.

2. Значення вивчення способів вчинення шахрайства для визначення предмета доказування, планування і проведення окремих слідчих (розшукових) дій. Первинні слідчі (розшукові) дії та їх поєднання з оперативно розшуковими заходами.

3. Особливості планування розслідування. Типові версії.

4. Вивчення особистості і допит потерпілого. Огляд речових доказів. Огляд місця події. Допит свідків.

5. Подальші слідчі (розшукові) дії. Встановлення, затримання, особистий обшук і допит підозрюваного. Обшук і вживання заходів до відшкодування спричиненої шкоди. Пред'явлення для впізнання. Призначення експертиз, допит обвинуваченого.

6. Особливості розслідування розкрадань державного або громадського майна, скоєних шляхом шахрайства.

7. Встановлення причин та умов, що сприяли вчиненню шахрайства за матеріалами кримінального провадження та вжиття заходів щодо запобігання цим злочинам.

II. Підготувати реферат або мультимедійну презентацію:

1. Методика розслідування шахрайств.

2. Криміналістична характеристика шахрайства.

III. Підготуватися до дебрифінгу (питання до однокласників).

Студенти повинні принести на практичне заняття:

- 1) підручник з криміналістики, Кримінальний процесуальний кодекс України, Кримінальний кодекс України.

Хід практичного заняття

- I. Обговорення результатів вирішення завдання
- II. Перегляд мультимедійних презентацій та їх обговорення.
- III. Дебрифінг. Відповіді на питання.
- IV. Підведення підсумків практичного заняття.

Підсумковий результат вивчення теми:

Студенти можуть отримати оцінку за:

- 1) активну роботу (колегіальне оцінювання роботи кращих студентів);
- 2) підготовлені мультимедійні презентації;
- 3) відповіді на запитання.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

**ТЕМА: МЕТОДИКА РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ,
ПОВ'ЯЗАНИХ З НЕЗАКОННИМ ОБІГОМ НАРКОТИЧНИХ
ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН,
ЇХ АНАЛОГІВ ТА ПРЕКУРСОРІВ**

Загальні положення

Тривалість - 2 академічні години.

Місце – аудиторія.

Мета – проведення: закріпити, конкретизувати й поглибити знання про методику розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів; розвинути уміння здійснювати досудове розслідування кримінальних проваджень такої категорії злочинів.

Методи: опитування, пояснення, демонстрація, бесіда, дискусія, дебрифінг.

Обладнання: проектор, екран, комп'ютер.

Завдання для самостійної підготовки до семінарського заняття

I. Підготувати відповіді на навчальні питання:

1.Криміналістична класифікація і характеристика злочинів у сфері обігу наркотиків: контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів, незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збування наркотичних засобів або психотропних речовин та ін.

2.Джерела первісної інформації про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, її оцінка та прийняття рішення щодо порушення кримінального провадження. Обставини, що підлягають встановленню і доказуванню при розслідуванні злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

3.Розслідування контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів та відповідний їм алгоритм початкових слідчих дій, організаційних і оперативно-розшукових заходів. Особливості тактики проведення початкових слідчих дій: огляду місця події, контрабандного товару (наркотиків) та супровідних документів, освідування, допиту підозрюваного і свідків, обшуку і виїмки, призначення експертизи та ін.

4.Слідчі версії та планування подальшого розслідування контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів.

5.Особливості організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими підрозділами правоохоронних органів України, закордонних країн під час дізнання у справах про контрабанду наркотиків.

6.Використання даних оперативно-розшукової діяльності митних органів (контрольованої поставки наркотиків).

7.Можливості використання під час розслідування контрабанди криміналістичних обліків МВС, СБУ, інших правоохоронних відомств України та Інтерполу.

8.Встановлення під час розслідування причин і умов, що сприяли учиненню контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та вживання заходів щодо їхнього попередження.

9.Розслідування незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збування наркотичних засобів або психотропних речовин. Криміналістична

характеристика злочинів, пов'язаних з наркотичними засобами. Організовані злочинні групи наркобізнесменів. Джерела інформації про ці злочини, її оцінка та прийняття рішення щодо порушення кримінального провадження.

10. Обставини, що підлягають доказуванню під час розслідування незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збування наркотичних засобів їх аналогів або психотропних речовин.

11. Типові слідчі ситуації при розслідуванні незаконного виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилки або незаконного збуту наркотичних засобів, їхнього збереження, посіву або вирощування заборонених до оброблення культур, що містять наркотичні речовини.

12. Невідкладні слідчі (розшукові) дії у справах цієї категорії: огляд місця події та речових доказів; призначення експертиз; затримання, освідчування та допит підозрюваного й обвинуваченого; обшук; встановлення і допит свідків. Особливості взаємодії слідчого з оперуповноваженим карного розшуку у встановленні винуватих і обставин злочину.

13. Планування розслідування і подальші слідчі (розшукові) дії. Встановлення під час розслідування причин і умов, що сприяли учиненню злочинів, пов'язаних з наркотичними засобами, та вживання заходів щодо їхнього попередження.

14. Профілактика незаконного обігу наркотиків

II. Підготувати реферат або мультимедійну презентацію на тему:

1. Криміналістична характеристика злочинів щодо незаконних дій з наркотичними засобами, психотропними речовинами, їх аналогами та прекурсорами.

2. Поняття, система та загальна характеристика злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших злочинів проти здоров'я населення

3. Особливості слідчих (розшукових) дій у справах, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів

III. За представленою інформацією усім студентам необхідно вирішити (письмово) наступні завдання:

Інформація 1. 15 березня в слідчий підрозділ надійшли матеріали оперативної перевірки за фактом збуту наркотичних засобів громадянином Груздевим, барменом бару «Червоний мак», який 1

березня продав невстановленому громадянину кілька доз сильнодіючої наркотичної речовини «Екстазі».

Завдання:

1. Назвіть елементи криміналістичної структури злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та їх прекурсорів.

2. Складіть план первинних слідчих (розшукових) дій.

3. Знайдіть процесуальні помилки при описанні інформації

Інформація 2. В ході проведення оперативно-розшукових заходів був встановлений і затриманий раніше судимий Кондратович, часто приходив в бар до Груздеву. Допитані в якості свідків працівники бару охарактеризували Груздева по роботі позитивно, проте зазначили, що дружніх відносин він ні з ким не підтримує. Також вони показали, що з Молдови до нього досить часто приїжджає хлопець, якого звуть Григорій.

Завдання:

1. Оцініть слідчу ситуацію, яка може скластися в ході подальшого розслідування кримінального провадження.

2. Доповніть план розслідування кримінального провадження.

Інформація 3. 17 березня в квартирі Груздева був проведений обшук. В ході обшуку були виявлені на робочих частинах кухонного комбайна і кавомолки частинки рослинного походження, в кухонному шафі - три шприци з залишками речовини темно-бурого кольору, а також відбитки пальців двох осіб. При обшуку, проведеному за місцем роботи Груздева, в його шафі для робочого одягу виявлено: речовина білого кольору в кількості 1 грам, упакована в паперовий пакет, яка, згідно з висновком експерта, є наркотичною; а також телеграма з м Кишинів: «Приїду 15.04. Гриша».

Завдання:

1. Оцініть зібрані по кримінальному провадженні докази і вирішіть питання про призначення необхідних експертиз.

2. Визначте процесуальний порядок допиту Груздева і складіть план допиту.

3. Доповніть план розслідування кримінального провадження.

Інформація 4. У ході допиту Груздев заявив, що пакет з наркотичною речовиною йому в шафу підкинули.

Допитана в якості свідка громадянка Ільїна, сусідка Груздева, показала, що до нього в квартиру часто приходили молоді люди. Вона

упізнала Кондратовича (затриманому співробітниками міліції), як одного з відвідувачів.

Згідно з висновком дактилоскопічної експертизи, відбитки пальців, рук вилучених в ході обшуку квартири Груздева, належать Кіндратовичу. На допиті Кондратович пояснив, що неодноразово купував різні наркотичні речовини у Груздева, як на роботі, так і вдома.

Завдання:

1. Визначте тактичні прийоми, які необхідно застосувати при допиті Груздева в цілях отримання правдивих свідчень.
2. Визначте процесуальний порядок допиту Кіндратовича і складіть його план.
3. Доповніть план розслідування кримінального провадження.
4. Оцініть слідчу ситуацію, яка склалася наразі розслідування злочину, прийміть тактичні рішення.

Інформація 5. У процесі виробництва обшуку за місцем проживання Кіндратовича були виявлені і вилучені: шприци з залишками речовини; штамп і гербову печатку поліклініки № 4 м. Михайлів.

На очній ставці Груздева з Кондратовичем підтвердив свої показання і повідомив, що до Груздева неодноразово приїжджав з Молдови хлопець на ім'я Григорій. На зап'ясті лівої руки у нього є татуювання, на якій зображені шприц, колода карт і пляшка з написом: «Це нас погубить». Після приїзду Григорія, Груздев завжди протягом місяця продавав наркотики.

Завдання:

1. Проаналізуйте зібрані по кримінальному провадженню данні та оцініть сформовану слідчу ситуацію.
2. Складіть план подальшого розслідування кримінального провадження.

Інформація 6. 15 квітня на залізничному вокзалі співробітниками міліції був затриманий громадянин Молдови Григорій Перець. При особистому обшуку в тайнику валізи у нього виявлено 20 грамам наркотичної речовини «Екстазі». Від дачі показань хлопець відмовився.

Завдання:

1. Складіть план допиту Перця.
2. Оцініть виконану роботу і прийміть тактичні рішення.

3.Складіть план закінчення розслідування даного кримінального провадження.

IV. Підготуватися до дебрифінгу (питання до одногрупників).

Студенти повинні принести на практичне заняття:

- 1) підручник з Криміналістики, Кримінальний процесуальний кодекс, Кримінальний кодекс;
- 2) виконане завдання.

Хід практичного заняття

- I.Обговорення результатів вирішення завдань.
- II. Перегляд мультимедійних презентацій та їх обговорення.
- III. Дебрифінг. Відповіді на навчальні питання.
- IV. Підведення підсумків практичного заняття.

Підсумковий результат вивчення теми:

Студенти можуть отримати оцінку за:

- 1) відповіді за навчальними питаннями;
- 2) виконане домашнє завдання;
- 3) підготовлені мультимедійні презентації.

САМОСТІЙНЕ ВИВЧЕННЯ

ТЕМА: ОСОБЛИВОСТІ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, СКОЄНИХ НЕПОВНОЛІТНІМИ

Завдання для самостійної підготовки

I. Підготувати відповіді на навчальні питання:

1. Методика розслідування злочинів, скоєних неповнолітніми.
2. Криміналістична характеристика злочинів, скоєних неповнолітніми, типові версії, первинні слідчі (розшукові) дії.
3. Особливості порушення кримінального провадження, типові слідчі ситуації. Висування версій і планування роботи. Обставини, що підлягають встановленню. Початкові та подальші слідчі (розшукові) дії.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

ТЕМА: МЕТОДИКА РОЗСЛІДУВАННЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ

Загальні положення

Тривалість – 2 академічні години.

Місце – аудиторія.

Мета – закріпити, конкретизувати й поглибити знання про методику розслідування окремих видів злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту; розвиток умінь здійснювати досудове розслідування такої категорії злочинів.

Методи: виконання практичних завдань, пояснення, демонстрація, бесіда, дискусія.

Завдання для самостійної підготовки до практичного заняття

I. Підготувати відповіді на навчальні питання:

1. Криміналістична характеристика порушень правил безпеки дорожнього руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту. Особливості порушення кримінального провадження, типові слідчі ситуації. Висування версій і планування роботи. Обставини, що підлягають встановленню. Початкові та подальші слідчі (розшукові) дії.

2. Криміналістична характеристика злочинів, пов'язаних з пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів. Особливості порушення кримінального провадження, типові слідчі ситуації. Висування версій і планування роботи. Обставини, що підлягають встановленню. Початкові та подальші слідчі (розшукові) дії.

3. Криміналістична характеристика злочину злочинів, пов'язаних з угоном або захопленням залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна. Особливості порушення кримінального провадження, типові слідчі ситуації. Висування версій і планування роботи. Обставини, що підлягають встановленню. Початкові та подальші слідчі (розшукові) дії.

4. Криміналістична характеристика злочину злочинів, пов'язаних з блокуванням транспортних комунікацій, а також захопленням транспортного підприємства. Особливості порушення кримінального провадження, типові слідчі ситуації.

5. Криміналістична характеристика злочину злочинів, пов'язаних з порушенням правил повітряних польотів. Особливості порушення кримінального провадження, типові слідчі ситуації. Висування версій і планування роботи. Обставини, що підлягають встановленню. Початкові та подальші слідчі (розшукові) дії.

6. Криміналістична характеристика злочину злочинів, пов'язаних з порушенням правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. Особливості порушення кримінального провадження, типові слідчі ситуації. Висування версій і планування роботи. Обставини, що підлягають встановленню. Початкові та подальші слідчі (розшукові) дії.

7. Криміналістична характеристика злочину злочинів, пов'язаних з ненаданням допомоги судну та особам, що зазнали лиха. Особливості порушення кримінального провадження, типові слідчі ситуації. Висування версій і планування роботи. Обставини, що підлягають встановленню. Початкові та подальші слідчі (розшукові) дії.

8. Криміналістична характеристика злочину злочинів, пов'язаних з порушенням правил, норм і стандартів, що стосуються убезпечення дорожнього руху. Особливості порушення кримінального провадження, типові слідчі ситуації. Висування версій і планування роботи. Обставини, що підлягають встановленню. Початкові та подальші слідчі (розшукові) дії.

9. Криміналістична характеристика злочину злочинів, пов'язаних з незаконним заволодінням транспортним засобом. Особливості порушення кримінального провадження, типові слідчі ситуації. Висування версій і планування роботи. Обставини, що підлягають встановленню. Початкові та подальші слідчі (розшукові) дії.

10. Криміналістична характеристика злочину злочинів, пов'язаних з пошкодженням об'єктів магістральних або промислових нафто-, газо-, конденсатопроводів та нафтопродуктопроводів. Особливості порушення кримінального провадження, типові слідчі ситуації. Висування версій і планування роботи. Обставини, що підлягають встановленню. Початкові та подальші слідчі (розшукові) дії.

II. Перегляд відеофільму «Алгоритм дій слідчо-оперативної групи при ДТП»

III. Підготувати мультимедійні презентації:

1. Методика розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним заволодінням транспортним засобом.

2. Методика розслідування злочинів, пов'язаних з ненаданням допомоги судну та особам, що зазнали лиха.

3. Інноваційні засоби та методи розслідування ДТП.

IV. За представленою інформацією усім студентам необхідно вирішити (письмово) наступні завдання:

Інформація 1. О 23.15 до чергової частини Молодечненського РВ надійшло повідомлення про те, що на проїжджій частині по ул. Матусевича 110, навпроти будинку № 3, лежить в несвідомому стані чоловік віком 35-40 років, з пошкодженням голови. На місце події виїхала слідчо-оперативна група. На місці події було встановлено, що невідомим чоловіком є громадянин Чиж, який проживає по вул. Матусевича, д. 2, кв. 3 і працює столяром в ЖЕС. З рота потерпілого виходить запах спиртного.

Завдання:

1. Назвіть елементи криміналістичної структури дорожньо-транспортних пригод.

2. Визначте склад слідчо-оперативної групи, а також необхідні для огляду місця події техніко-криміналістичні засоби.

3. Визначте невідкладні слідчі (розшукові) дії.

Інформація 2. При огляді проїжджої частини вулиці встановлено, що потерпілий лежить на позначеному пішохідному переході, освітленому лампою вуличного світла, на відстані 3 м від правого бордюру, якщо дивитися в напрямку вул. Радянської, головою в зазначену сторону. У 4 м від пішохідного переходу на асфальті чітко видно сліди юза коліс автомашини довжиною 14 м. На пішохідному переході і навколо нього виявлені осколки скла від фар, а також осколки декоративної пластмасовою решітки радіатора. У 2 м від потерпілого, лежить господарська сумка з чорного шкірозамінника, в якій є розбиті пляшки з-під вина і горілки, шматки хліба, ковбаси, стакан і скляна пляшка, закрита металевою кришкою, з речовиною темно-бурого кольору.

Завдання:

1. На основі інформації 2 оцініть проведений огляд місця пригоди і вкажіть:

а) що повинно підлягати фіксації на місці події і яким способом;

б) як необхідно виміряти сліди юза, їх практичне значення;

в) які вимірювання проводяться і відображаються в протоколі огляду місця події;

г) що фотографується на місці ДТП.

2. Встановіть обставини, що підлягають з'ясуванню і доказуванню при ДТП.

3. Підготуйте постанову про призначення автотехнічної та трасологічної експертизи.

Інформація 3. Прибула на місце події бригада швидкої допомоги встановила у Чижа забиту рану лобової частини голови, множинні садни обличчя, кистей рук, ненормальну рухливість кісток лівої гомілки. У лікарні Чижу був поставлений діагноз: закрита черепно-мозкова травма, забита рана і садна голови, струс головного мозку важкого ступеня, перелом кісток лівої гомілки зі зміщенням уламків, садна кистей рук, травматичний шок; алкогольне сп'яніння.

Завдання:

1. Визначте порядок фіксації інформації, отриманої від лікаря швидкої допомоги і лікаря лікарні.

2. Підготуйте клопотання про призначення судово-медичної експертизи.

Інформація 4. При проведенні судово-медичної експертизи було встановлено, що отримані Чижом ушкодження утворилися в результаті удару виступаючими частинами автомашини в задню поверхню лівої гомілки при вертикальному або близькому до нього положенні потерпілого, з подальшим відкиданням тіла і ударом об дорожнє покриття. Дані ушкодження спричинили розлад здоров'я тривалістю 103 дні і з цією ознакою відносяться до категорії тяжких тілесних ушкоджень.

Виявлена при хімічному дослідженні крові концентрація в ній етилового алкоголю - 1,6% - свідчить, що Чиж в момент отримання травми перебував у стані середнього ступеня алкогольного сп'яніння.

Прийшовши до тями, Чиж пояснив, що, повертаючись з роботи, додому близько 23 години, він перетинав вул. Матусевича по пішохідному переходу. Вулиця була освітлена. Перебуваючи приблизно в 3 м від бордюру, несподівано побачив зліва від себе автомобіль «Жигулі», що рухався на великій швидкості.

Автомобіль, який вдарив його в ліву частину тіла, здається був синього кольору. Від удару Чиж знепритомнів. Крім того, потерпілий пояснив, що того вечора він разом зі своїм знайомим по роботі Васильєвим розпивав з нагоди дня народження останнього спиртні напої. Ні в якій бійці участі не брав.

Завдання:

1. Складіть план розслідування кримінального провадження.

2. Визначте зміст завдань для оперативних працівників.

Інформація 5. У ході оперативно-розшукових заходів в одному з гаражних кооперативів виявлена автомашина ВАЗ-21063, що належить громадянину Брилёву.

При огляді автомашини встановлено, що вона в результаті ДТП вдарилася передньою частиною бампера в освітлювальну щоглу. У підсумку бампер виявився увігнутим по формі «овалу» щогли. У машині відсутня передня решітка радіатора, на капоті є вм'ятини розміром 10,4х16,8 см. На рульовій колонці та дзеркалі заднього виду виявлені відбитки пальців рук. За заявою власника автомашини Брилёва, машину у нього угнали, хто це зробив, він не знає.

Завдання:

1. На основі інформації 4 і 5, встановіть власника викраденої автомашини, вказавши, які криміналістичні обліки необхідно при цьому використовувати.

2. Визначте необхідність вивчення особи потерпілого в даній ситуації, і якщо так, то які джерела необхідно використовувати.

3. Підготуйте клопотання про призначення необхідних в цій ситуації судових експертиз.

Інформація 6. У результаті проведення дактилоскопічної експертизи встановлено, що всі відбитки пальців рук, виявлені в автомобілі, належать власнику автомашини Брилёву.

При повторному допиті Брилёв показав, що викрадення автомашини не було, він на вул. Радянської наїхав на освітлювальну щоглу. Після цього автомашину кинув в гаражному масиві, так як був у нетверезому стані.

Наїзд на пішохода не здійснював.

Завдання:

1. Визначте слідчі (розшукові) дії, які необхідні для встановлення вини Брилёва в наїзді на пішохода.

2. Складіть план закінчення розслідування кримінального провадження.

Студенти повинні принести на практичне заняття:

- 1) підручник з криміналістики, Кримінальний процесуальний кодекс України, Кримінальний кодекс України;
- 2) виконане завдання.

Хід практичного заняття

- I. Обговорення результатів вирішення завдання.
- II. Обговорення переглянутого відеофільму.
- III. Перегляд мультимедійних презентацій та їх обговорення.
- IV. Відповіді на навчальні питання.
- V. Підведення підсумків практичного заняття.

Підсумковий результат вивчення теми:

Студенти можуть отримати оцінку за:

- 1) вирішене завдання;
- 2) підготовлені мультимедійні презентації;
- 3) відповіді на запитання.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

**ТЕМА: ОСОБЛИВОСТІ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ,
УЧИНЕНИХ ГРУПОЮ ОСІБ, ГРУПОЮ ОСІБ ЗА
ПОПЕРЕДНЬОЮ ЗМОВОЮ, ОРГАНІЗОВАНОЮ ГРУПОЮ
АБО ЗЛОЧИННОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ**

Загальні положення

Тривалість 2 години.

Місце: аудиторія.

Мета: закріпити, конкретизувати й поглибити знання про методику розслідування злочинів, скоєних групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою або злочинною організацією; розвинути уміння здійснювати досудове розслідування такої категорії злочинів.

Методи: виконання практичних завдань, пояснення, демонстрація, бесіда, дискусія.

Завдання для самостійної підготовки до практичного заняття

I. Підготувати відповіді на навчальні питання:

1. Криміналістична структура злочинів, скоєних групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою або злочинною організацією.
2. Особливості порушення кримінального провадження, типові слідчі ситуації. Висування версій і планування роботи. Обставини, що

підлягають встановленню. Початкові та подальші слідчі (розшукові) дії.

3. Експертизи, призначувані при розслідуванні злочинів, скоєних групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою або злочинною організацією.

II. Підготувати реферат або мультимедійну презентацію:

1. Типові версії при розслідуванні злочинів, скоєних організованими злочинними групами або злочинними організаціями.

2. Початкові слідчі та інші дії, що необхідні на початковому етапі розслідування злочинів, скоєних організованими злочинними групами або злочинними організаціями.

III. За представленою інформацією усім студентам необхідно вирішити (письмово) наступні завдання:

Інформація 1. До чергового слідчого Фрунзенського РВ м. Обруч, звернувся студент 4-го курсу КНУ Клімов із заявою про те, що його однокурсник Калінін, погрожуючи розправою, під приводом повернення боргу вимагає у нього 900 доларів США. Передача грошей повинна відбутися біля кінотеатру «Київ».

Завдання:

Проаналізуйте інформацію і визначте, як повинен поступити співробітник міліції в даній ситуації.

Інформація 2. Слідчий надав доручення міліціонеру Сомову розпорядження сходити з Клімовим до кінотеатру «Київ» для з'ясування ситуації.

Калінін з'явився на зустріч з Клімовим зі своїм другом і дівчиною і став вимагати повернення боргу. Всі молоді люди були доставлені у відділення міліції.

Завдання:

1. Оценіть дії працівника міліції.

Інформація 3. З'ясувалося, що Сомов, перебуваючи в приятельських відносинах з Клімовим і користуючись своїм становищем співробітника міліції, видав себе за слідчого, затримав Калініна і його друзів і запропонував відмовитися від своїх вимог до Клімова, пригрозивши, що інакше порушить проти них кримінальне провадження за здирицтво. Злякавшись цих загроз, Калінін написав розписку, що претензій до Клімова не має.

Батьки Калініна дізналися про затримання сина і доставку його в відділення міліції. Батько затриманого звернувся до прокуратури з письмовою заявою, в якій повідомив, що Клімов під приводом

організації фірми щодо закупівлі автомобілів в США для подальшого їх продажу в Україні позичив у своїх семи однокурсників під високі відсотки 11000 доларів США. Так як у студентів таких сум не було, вони, в свою чергу, під нижчі проценти позичили гроші у знайомих.

Завдання:

1. Сформулюйте версії, складіть план організаційних заходів та слідчих (розшукові) дій.

Інформація 4. На допиті Клімов зізнався, що позичив гроші у однокурсників для організації фірми. Гроші він передав своєму напарникові Сергєєву, який заявив, що ніяких грошей від Клімова не отримував.

Завдання:

1. Вирішіть питання про кваліфікацію дій Клімова і його спільників.

2. Складіть схему взаємозв'язку осіб, які проходять у кримінальному провадженні.

3. Оценіть судову перспективу кримінального провадження.

4. Визначите, як можна повернути гроші ошуканим громадянам.

IV. Підготуватися до дебрифінгу (питання до одногрупників).

Студенти повинні принести на практичне заняття:

- 1) підручник з криміналістики, Кримінальний процесуальний кодекс України, Кримінальний кодекс України;
- 2) виконане завдання.

Хід практичного заняття

I. Обговорення результатів вирішення завдань.

II. Перегляд мультимедійних презентацій та їх обговорення.

III. Дебрифінг. Відповіді на навчальні питання.

IV. Підведення підсумків практичного заняття.

Підсумковий результат вивчення теми:

Студенти можуть отримати оцінку за:

- 1) вирішені завдання;
- 2) підготовлені мультимедійні презентації;
- 3) відповіді на запитання.

ПІСЛЯМОВА

Сучасна злочинність характеризується надзвичайною агресивністю, мобільністю, професіоналізмом. Постійно змінюються форми, методи, стратегія та тактика протиправної діяльності. Такі обставини вимагають від правознавців досконалого вивчення методики розслідування окремих видів злочинів.

У запропонованих методичних рекомендаціях наводяться плани семінарських та практичних занять до тем розділу «Криміналістична методика» курсу навчальної дисципліни «Криміналістика», запланованих навчальною програмою для студентів юридичних факультетів ВНЗ.

В основу побудови методичних рекомендацій покладені принципи системності, логічності, послідовності, інтегральності юридичних знань, міждисциплінарного зв'язку з іншими навчальними дисциплінами, які сприяють формуванню у студентів відповідних до фахового спрямування криміналістичних навичок і вмінь.

Оволодіння криміналістичними знаннями щодо методики розслідування окремих видів злочинів та отримання належних практичних умінь та навичок є обов'язковими для слідчого, прокурора, слідчого-судді, судді, адвоката, оскільки функції, які вони виконують, безпосередньо пов'язані із застосуванням саме цих знань. Інші представники юридичних спеціальностей також не можуть обійтися у своїй діяльності без знань криміналістичної методики.

Методичні рекомендації будуть корисними не тільки студентам юридичних факультетів, а також й курсантам, слухачам, викладачам ВНЗ МВС України. Вони сприятимуть комплексному засвоєнню знань та розвитку професійно важливих умінь та навичок.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

БАЗОВА

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України [Електронний ресурс] : закон України від 28. 06. 1996 р. № 254к/96-ВР із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду: за станом на 15. 05. 2014 р. v005p710-14. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.

2. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] : закон України від 05. 04. 2001 р. № 2341-III із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду: за станом на 11. 07. 2014 р. № 1533-18. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс] : закон України від 13. 04. 2012 р. № 4651-VI із змін., внес. згідно із Законами України: за станом на 04. 06. 2014 р. № 1261-18. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.

4. Про адвокатуру та адвокатську діяльність [Електронний ресурс] : закон України від 05. 07. 2012 № 5076-VI. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.

5. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів [Електронний ресурс] : закон України від 23. 12. 1993 р. № 3781-XII із змін., внес. згідно із Законами України: за станом на 02. 03. 2014 р. № 767-18. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.

6. Про державну таємницю [Електронний ресурс] : закон України від 21. 01. 1994 р. № 3855-XII із змін., внес. згідно із Законами України: за станом на 19. 04. 2014 р. № 1170-18. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.

7. Про Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України [Електронний ресурс] : закон України від 22. 02. 2006 р. № 3460-IV із змін., внес. згідно із Законами України: за станом на 09. 06. 2013 р. № 245-18. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.

8. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві [Електронний ресурс] : закон України від 23.12.1993 р. № 3782-XII із змін., внес. згідно із Законами України: за

станом на 27. 04. 2014 р. № 314-18. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.

9. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними [Електронний ресурс] : закон України від 15. 02. 1995 р. № 62/95ВР із змін., внес. згідно із Законами України: за станом на 11. 08. 2013 р. № 406-18. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.

10. Про міліцію [Електронний ресурс] : закон України від 20. 12. 1990 р. № 565-ХІІ із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду: за станом на 08. 05. 2014 р. № 1242-18. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.

11. Про оперативно-розшукову діяльність [Електронний ресурс] : закон України від 18. 02. 1992 р. № 2135-ХІІ із змін., внес. згідно із Законами України: за станом на 11. 08. 2013 р. № 406-18. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.

12. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю [Електронний ресурс] : закон України від 30. 06. 1993 р. № 3341-ХІІ із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду: за станом на 11. 10. 2013 р. № 5178-17. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.

13. Про прокуратуру [Електронний ресурс] : закон України від 05. 11. 1991 р. № 1789-ХІІ із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду: за станом на 19. 04. 2014 р. № 1170-18. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.

14. Порядок отримання дозволу суду на здійснення заходів, які тимчасово обмежують права людини, та використання добутої інформації [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 26. 09. 2007 р. № 1169 із змін., внес. згідно із Постановами Кабінету Міністрів України: за станом на 19. 11. 2012 р. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.

15. Про порядок організації та забезпечення режиму секретності в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, установах і організаціях [Текст] : постанова Кабінету Міністрів України від 18. 12. 2013 р. № 937. – К., 2013. – 320 с. : іл. –

Таємно. – ДСК, примірник № 42/2913 ; режимно-секретний сектор Біляївського РВ ГУМВС, вх.№ 1 : журнал розпорядних документів від 01. 04. 2014 р. (осн. док. 317 арк.) ; РСВ УРСДЗ ГУМВС України в Одеській області, облік нормативно–розпорядчих документів від 20. 03. 2014 р. № 1.

16. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами внутрішніх справ у попередженні, виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень [Електронний ресурс] : наказ МВС України від 14. 08. 2012 р. № 700. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://prigovorsuda.info>. – Назва з екрану.

17. Інструкція з організації діяльності органів досудового розслідування Міністерства внутрішніх справ [Електронний ресурс] : наказ МВС України від 09. 08. 2012 р. № 686. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua>. – Назва з екрану.

18. Про затвердження Інструкції про порядок ведення єдиного обліку в органах і підрозділах внутрішніх справ України заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події та положення про комісії [Електронний ресурс] : наказ МВС України від 19. 11. 2012 р. № 1050 із змін., внес. згідно з наказами МВС: за станом на 04. 07. 2014 р. № z0623-14. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.

19. Про стан організації роботи з проведення негласних слідчих (розшукових) дій слідчими підрозділами УМВС України : наказ МВС від 25.02.2013 р. №534 [Електронний ресурс] : – Електрон. дан. (1 файл).– Режим доступу: внутрішній сайт Головного слідчого управління МВС (ГСУ). – ДСК.

20. Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні [Електронний ресурс] : наказ Генерального прокурора України від 19. 12. 2012 р. № 4гн. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://document.ua/pro-organizaciyu-dijalnosti-prokuroriv-u-kriminalnomu-provad-doc126824.html>. – Назва з екрану.

21. Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань [Електронний ресурс] : наказ Генерального прокурора України від 17. 08. 2012 р. № 69. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: www.gr.gov.ua. – Назва з екрану.

22. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні [Електронний ресурс] : наказ Генеральної

прокуратури України, МВС України, СБУ України, Адміністрації державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу : [http:// zakon2.rada.gov.ua](http://zakon2.rada.gov.ua). – Назва з екрану.

* * *

Підручники

1.Криміналістика: Підручник/ П.Д.Біленчук, В.К.Лисиченко, Н.І.Клименко та ін.; за ред. П.Д.Біленчука.- Київ: Атіка, 2001.- 543с.

2.Криміналістика: Підручник для студентів юридичних спеціальностей вузів/ Нац. юрид. академія України ім.Я.Мудрого; За ред. В.Ю.Шепітька; Авт. кол.: В.М.Глібо, А.Л.Дудніков та ін.- Київ: Ін-Юре, 2001.- 682с.

3.Криминалистика. Криминалистическая тактика и методика расследования преступлений. Учебник /Под ред. В.Ю. Шепитько.- Харьков: "Одиссей", 2001 р.– 527с.

4.Криміналістика: Підручник для студ. юрид. спец. ВЗО. Доп. М-вом освіти і науки України/ Нац. юрид. академія ім. Я.Мудрого; Ред.: В.Ю.Шепітько.- Вид. 2-ге, перероб. і допов.- Київ: Ін-Юре, 2004.- 725с.

5.Криміналістика : Мультимедійний підручник // В.І. Перкін, П.Д. Біленчук, В.К. Весельський та ін.. - Київ: 2008 р.

6.Криміналістика [Текст] : підручник / [Берназ В. Д. та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. А. Ф. Волобуєва ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Х. : ХНУВС, 2011. - 665 с. : рис., табл.

7.Кузьмічов В.С., Прокопенко Г.І. Криміналістика: Навч. посіб. / За заг. ред. В.Г. Гончаренка та Є.М. Моїсєєва. - К.: Юрінком Інтер, 2001. - 368 с. ISBN 966-7784-87-8

8.Салтевський М.В. Криміналістика (у сучасному викладі): Підручник для ВНЗ. Затверд. М-вом освіти Криміналістика: [Підруч. для студ. юрид. спец. вищ. закл. освіти] / [Шепітько В.Ю., Глібо В.М., Дудніков А.Л. та ін.]; Нац. юрид. акад. ім. Ярослава Мудрого; За ред. В.Ю. Шепітька. - К.: Вид. дім "Ін Юре", 2001. - 682 с.: іл.

9.Скригонюк М.І. Криміналістика: Підручник.- К.: Атіка, 2005.- 496с.

Інші наукові навчально-методичні видання:

10. Гора І. В. та Колесник В. А. Криміналістика: Посіб. для підготовки до іспитів - Київ: Вид. Поливода А.В., 2003 р.– 144с.

11. Збірник вірців процесуальних документів та коментарі до них: [С.М. Алфьоров, С.М. Міщенко, О.Ю. Татаров, В.І.Фаринник та ін.]; за заг. ред. В.І. Сліпченка. – Київ: ТОВ «АРТ-Дизайн», 2012. – 196 с.

12. Іщенко А.В. та Шевченко А. С. Криміналістичне забезпечення розшуку безвісно відсутніх осіб: Посібник/ МВС України. ДНДЕКЦ. НАВСУ; За заг. ред. І.П.Красюка.- Київ: Ред.-видав. відділ МВС України, 2005.- 146с.

13. Криміналістика : Навч. посіб. // Авт. кол.:Р.І.Благути, Р.І.Сибірина,В.М.Бараняк та ін.; за заг.ред. Є.В.ПряхінаЛьвівДУВС. - Львів: 2010 р.- 539с.

14. Криміналістика: питання і відповіді : навч. посіб. для студ. ВНЗ. // А.В.Кофанов, О.Л.Кобилянський, Я.В.Кузьмічов, Ж.В.Удовенко, С.В.Хільченко; МОН України,НАВС.. - Київ: Центр убов. літ., 2011 р.- 276с.

15. Кузьмічов В.С., Прокопенко Г.І. Криміналістика : Навч. посібник // МО України. НАВСУ; За заг. ред. В.Г.Гончаренка, Є.М.Моїсєєва. - Київ: ЮрІнком Інтер, 2001 р.- 368с.

16. Керівництво з розслідування злочинів: науково-практичний посібник / Кол. авторів: В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова, В.А. Журавель та ін.; За ред.. В.Ю. Шепітька. – “Одіссей”, 2010. – 960 с.

17. Кузьмічов В. С. та Прокопенко Г.І. Криміналістика: Навчальний посібник /М-во освіти і науки України. НАВСУ; Заг. ред. В.Г. Гончаренка, Є.М. Моїсєєва.- Київ: ЮрІнком Інтер, 2001 р.– 360с.

18. Шепітько В.Ю. Довідник слідчого/ АПРН України.- Вид. 2-ге, перероб. та допов.- Київ: Ін-Юре, 2003.- 203с.- (Сер."Біб-ка слідчого").

19. Шеремет А.П. Криміналістика: Навч. посібник/ М-во освіти і науки України. Ужгородський держ. ін-т інформатики, економіки і права.- Київ: Центр навчальної літ., 2005.- 471с.

20. Цільмак О.М. Основи побудови криміналістичних версій. [Текст] / О. М. Цільмак // Порівняльно–аналітичне право: електронне наукове фахове видання юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» – 2014. – № 2. – С. 334–338 – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу : http://www.par.in.ua/2_2014/93.pdf – Назва з екрану

21. Цільмак О.М. Основні функції, принципи та правила процесу перевірки криміналістичних версій. [Текст] / О. М. Цільмак // Юридичний вісник: науково–практичний фаховий журнал. – 2014. – № 4. – С. 233-237

КРИМІНАЛІСТИЧНА МЕТОДИКА

(методичні рекомендації для самостійної підготовки студентів юридичних факультетів ВНЗ до семінарських та практичних занять з навчальної дисципліни «Криміналістика»)

Цільмак Олена Миколаївна

Підписано до друку 15.01.2015. Формат 60х90/16. Папір офсетний. Гарнітура «Times New Roman» Друк цифровий. Ум. друк .арк. 3.98

Видавництво ОДУВС

м. Одеса, вул. Успенська, 1

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3507 від 25.06.2009 р.

тел. 0487024884; 0949547884 email – ndrvv1@gmail.com